

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 34.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Prima vorbire.

Sibiu, 10 Iulie n.

Mercuri, în 8 Iulie n., a fost rostită în dieta țării prima vorbire a primului deputat național-român, intrat în parlamentul ungar.

Domnul Dr. Aurel Vlad, deputatul cercului Dobru, și-a spus cuvântul asupra programului de muncă al noului guvern, și putem spune, că acest prim debut i-a fost destul de succes.

Suntem convinși, că dl Vlad nu va rămâne numai la acest prim debut, ci-și va ridica cuvântul totdeauna când va cere trebuința, pentru-ca tot mai bine se precizeze terenul legal pe care se află partidul pe care-l reprezintă în dieta țării, și pentru-ca să facă pe cei ce cu neîncredere privesc la noi, să înțelegă, că nu în contra lor, ci cu ei împreună, spre binele și fericirea patriei voim să lucrăm și noi, amăsura puterilor de cari dispunem.

Și până vom fi în stare să dăm cetitorilor întrăga vorbire a dlui deputat Vlad, remarcăm din ea părțile mai însemnate.

Domnul Vlad a constatat, că pentru a se pute reda parlamentarismului viața, e de lipsă schimbarea sistemului și introducerea de alegeri cari să facă posibilă validitatea adevăratei voințe a populațiunii țării, pentru-ca așa cum acum e compusă dieta, țara nu e reprezentată în ea, fiind-că nu poate să fie exprimată adevărata voință a națiunii în parlamentul din care naționalitățile sunt eschise și lipsesc aproape cu desăvârșire.

Domnul Vlad a înșirat apoi motivele cari au determinat partidul național român să stea până acum în pasivitate, convins fiind, că pe lângă sistemul de alegere din trecut și pe lângă censul extraordinar de urcat pentru ardeleni, partidul n'are ce căuta în parlament, pentru-ca îi este imposibil să fie reprezentat aci conform forțelor numerice de cari dispune.

Condamna politica guvernelor din trecut față de naționalități, și constată, că legea fundamentală, adusă cu privire la drepturile naționalităților, nici un guvern din trecut nu a voit să o pună în executare. Cere, ca legea aceasta mai bine să fie cassată, pentru-ca atunci n'am mai fi puși în rușinoasă poziție de a afirma, că avem lege de naționalități — neexecutată. Așteptă deci de la noul guvern, că după ce s'a declarat apărătoriu al legii, dreptului și dreptății, să pună în executare legea de naționalități.

Arată cu mult temei nedreptatea ce s'a făcut atunci, când partidul național român a fost dizolvat prin ordonanțe ministeriale, pentru-ca nu există lege care să dea guvernului un asemenea drept. Ear' partide se pot forma, în stat constituțional, atâtea câte cer trebuințele și vederile politice ale celor grupate în ele.

Protesteză în contra trădării de patrie, ce ni-se aruncă totdeauna în față, și constată, că nu în contra statului, ci spre mărirea și fericirea patriei vrem să lucrăm. Ear' aceea ce e virtute pentru unul, nu poate să fie pentru altul — crimă!

E de firma credință dl Vlad, că patria atunci va fi mare și fericită, când atât Magiarii, cât și Sârbii, Slovacii, Românii, o vor considera de mamă bună, când toate naționalitățile se vor simți bine în ea. Face apoi imputare partidului de la putere, că se numește liberal, pe când la noi în țară liberalism nu există. Puterea discreționară a fișpanilor, instituțiunea virilismului, dreptul de candidare al fișpanilor și protopretorilor: toate acestea sunt instituțiuni cari numai liberale nu pot fi numite. Și fiind-că și noul guvern e sprijinit de acest partid, nu poate să aibă încredere în el, și de aceea nu ia la cunoștință programul cu care s'a prezentat dietei.

E de notat, că domnul Vlad a fost des intrerupt din partea deputaților guvernamentali și kossuthisti, pe când cei din partidul popular l'au ascultat cu atențiune, și deputatul Rakovsky i-a sărit de două ori în ajutor, cu intreruperi foarte nimerite. Bun sprijin i-a dat și presidentul camerei, contele Apponyi, care a accentuat, că cu cât stă cineva mai izolat în dietă, cu atât mai mare datorință are el, presidentul, să-i asigure în plină măsură libertatea cuvântului. Intreruperile cele dese nu l'au scos însă din ogașă pe domnul Vlad, a ripostat la ele cu succes, nu s'a intimidat, ci și-a rostit vorbirea întrăgă, primind și aprobări din unele părți ale dietei, după terminarea ei.

Autograful.

Mult așteptatul autograf, prin care Maiestatea Sa împăratul și rege al nostru poartă pe dl Dr. Körber să rămână și pentru mai departe în fruntea guvernului austriac, a fost publicat în numărul de Mercuri al monitoriului oficial de la Viena, și cu acesta criza în ceealaltă parte a monarchiei e resolvată. M. Sa a putut să plece încă servuri la Ischl, unde de regulă petrece zilele de vară.

Dacă însă rezolvarea crizei, în acest mod, are să fie durabilă, ori numai temporală, — pentru lunile de vară, — se va putea ști abia la toamnă, când dl Körber va da de nou față cu parlamentul și cu — Cehii.

Din autograful preinalt lipsește pasagiul referitor la motivele de demisionare, pe cari dl Körber le luase din situația politică de la noi, și cari se reduc la pretensiunile naționale ale Magiarii, cu privire la armată.

Motivele acestea nu sunt înșirate în autograf; dar' ele se subînțeleg, și Monarchul la ele s'a gândit când a accentuat în autograf, că le a precum-punit bine și le-a aflat destul de grave. Cel puțin ziarele vieneze astfel de explicare dau însemnatului autograf, în care ved o învingere a politicii de dincolo, a principiului de menținere cu orice preț a unității armatei austro-ungare, și prin urmare, ved în autograf respingerea tuturor pretensiunilor naționale ale Magiarii, cu privire la armată.

Textul autografului e următorul: „Iubite Dr. Körber! După temeinică cumpănire și serioasă examinare a motivelor cari te îndemnaseră să mi presinți abdicarea dtale și a

întregului cabinet, nu pot satisface rugării de a te absolve de la postul dtale, nici chiar luând în considerare greutatea care, conform opiniei dtale, dominază situația și influențază împedecător asupra activității dtale. Având în vedere chestiuni de mare importanță, cari cer a fi rezolvate în cel mai apropiat timp, cari trebuie să fie concredute unor forțe probate, am trebuință și pe mai departe de serviciile dtale, mie foarte prețioase. Amintindu-mi cu plăcere, cu mulțumită și recunoștință numărătoarele merite de până acum ale dtale și ale celorlalți membri ai cabinetului, contez la patriotismul dtale așa adeseori probat, și te asigur de încrederea mea deplină și nealterată. — Viena, la 7 Iulie, 1903. Francisc Iosif m. p.

Cum am spus, ziarele vieneze, împreună cu cercurile politice de dincolo, sunt mulțumite cu efectul ce l'a produs autograful acesta, a cărui importanță ele o caută nu numai în nemărginita încredere pe care o are M. Sa în credinciosul său ministru-president austriac, ci mai tare în faptul, că prin manifestarea în mod atât de călduros a încrederei acesteia, Monarchul a acceptat punctul de vedere al primului său stăpân din ceealaltă parte a monarchiei, adică a recunoscut, că în chestii de interes comun, guvernul ungar nu poate face concesii ori promisiuni fără consentimentul guvernului din Austria.

Pentru-că în jurul acestei chestiuni s'a învîrtit criza austriacă.

În chestia „inspectorilor școlari”

— Răspuns dlui protopresb. Vasile Gan. —

E foarte greu să scrie ori să vorbească cineva pe placul tuturor, mai ales în chestiuni jingaje și de mare importanță.

De aceea nu m'a suprins de loc, că articolii mei, publicați în numerii 36 și 37 ai acestui prețuit ziar, au dispăcut domnului protopresbiter Vasile Gan. Pote că vor fi dispăcut și altora, dar' n'au spus-o în publicitate. Dl protopresbiter Gan însă în fața publicului, tot pe calea acestui ziar a venit să-mă combată, și astfel dator mă țin a'i da un răspuns, cu atât mai vîrtos, că chestia e de cea mai mare importanță pentru școlile noastre, merită deci să fie bine lămurită, din toate punctele de vedere, preparându-se astfel terenul pentru coreșpunzătoare și în totă privința mulțumitoare ei rezolvare.

E de actualitate și ardetore chestia inspectorilor școlari pentru școlile noastre confesionale, căci după cum am mai văzut și din rapoartele despre conferențele învățătoarești, cele mai de frunte din acele conferențe (d. e. din cercul Sibiu) încă au constatat defectuositatea controlului și inspecțiunii școlilor noastre.

Dl Gan susține că prin instituirea de inspectori școlari, așa cum propusesem eu, ne-am pune în conflict cu §. 29 din Stat. org. E adevărat, că acest §. pune antiste pe protopresbiterul și în trebile școlare din protopresbiterat; dar' și aceea e adevărat, că acesta s'a făcut numai în fața necesității, cum am zis și în articolul meu din nr. 37 al „Tel. Rom.” În cele următoare dovedind ac-sta, voi constata, cum prin instituirea de inspectori speciali școlari s'ar realiza intențiunea plămuitorului Stat. org., a Marelui Arhiepiscop Șaguna, care foarte mult a luptat pentru această idee, durere, fără rezultat, din cauza împrejurărilor de atunci.

Cine cunoște trecutul nu tocmai așa îndepărtat al bisericii noastre, va ști, că „Soborul” eparchial de la 1850, avînd a se ocupa în desbaterile sale și de „starea... dascăliilor... starea culturii poporului și propășirea lui...”, a luat act despre „elaboratul” episcopului diecesan Șaguna, — dat comisariului împărătesc în privința „școlii” ș. a., și a constatat, că „multe sunt încă de făcut în sfera acasta, a școlilor, cari au lipsă de îndreptare și covârșire, și adică... și așezarea inspectorilor școlari ș. c. l.” Nepermițînd însă împrejurările de atunci „așezarea inspectorilor școlari”, „acel Sobor „a aflat de lipsă a hotărî, că până la altă rînduială tot insul dintră Protopopi să fie Inspectorul școlilor din districtul său...” Tot odată însă acel sobor, „arătîndu-și a sa mulțumită către Părintele Episcop diecesan pentru multe ostenele, cu cari ziua și noaptea se nevoește a înainta binele și folosul acestei Eparchii, îl rîgă să binevoască a înainta cererile Eparchiei noastre în acest protocol cuprinse la Sacratul Tron al Maiestății Sale și a stăruia pentru părinteșca lor împlinire — spre mîngăierea și odihnirea Clerului și Poporului diecesan”.

Că energicul Arhiepiscop a și înaintat pe calea sa cererile Eparchiei noastre și a stăruia pentru părinteșca lor împlinire, se vede și de acolo, că la anul 1854 acel Arhiepiscop cu o rară bărbăție a denegat ministrului de culte, contele Thun, așternerea unor planuri de organizațiune bisericească până când acel ministru nu va pertracta mai multe obiecte subternute de la 1850 încôce, întră cari și „denumirea de directori școlari tractuali, precum sinodul nostru eparchial din anul 1850 a decia”.

Este deci evident, că prin Stat. org. numai în fața necesității a fost pus protopresbiterul antiste și în trebile școlare. Supăra-s'ar ôre geniul marelui Andreiu, când cel puțin acum după 50 ani i-s'ar pute realiza ideea și intențiunea? Eu cred că nu, precum nu s'ar păcătuia cu nimic nici contra Stat. org. prin o astfel de întregire salutară a sa, adică prin instituirea de inspectori speciali școlari.

Păr. ppop. Gan mai zice că „rîul cel dintăiu pentru școle ar fi, că prin instituirea inspectorilor s'ar decentraliza administrațiunea școlară... inspectorul școlar cu protopopul tractual n-odată nu vor fi de una și aceeași părere, întră ei se vor produce desbinări...”

Eu cred, că decentralisările n'au fost și nu sunt păgubitoare și că acelea s'au făcut și se fac din principiul susținut și de dl Gan, că „o persoană face atât cât o persoană” și „o persoană nu poate duce pe umerii săi mai mult de cât îi ajung puterile mărginite”. Nici protopopul nu poate face deci mai mult de cât o persoană. Fi-va deci spre paguba administrațiunei și a binelui public, dacă se va ușura sarcina protopopilor și li-se va da posibilitatea de a lucra mai intensiv în propria lor sferă de activitate?

Când s'era de activitate a inspectorului școlar și a protopopului e despărțită și bine definită, ce desbinări se se producă întră ei? Ce au ei comun de isprăvit, ca să fie de una și aceeași părere? Singura datorință morală au ambii, și toți funcționarii bisericești și ai școlii: să se sprijinească și respecteze împrumutat, avînd în vedere, că lucră spre binele bisericești și al nămului, și de la acesta datorință nu se pot substra.

Tot asemenea nu-i ertat să se producă desbinări nici la organele parohiale. Din contră, aceste organe și poporul vîdînd că din partea autorităților se dă o mai intensivă și mai coreșpunzătoare atențiune afacerilor școlare, se vor nîsuși și ele să sprijinească mai cu căldură cea mai perfectă armă a viitorului — școala.

Păr. ppresb. Gan spune, că noi Români suntem cam certăreți. Fărte adevărat. Ne certăm și acolo unde principii de ordine mai înaltă reclamă cea mai perfecă bună înțelegere. Dar' se o spun și eu, că mai suntem și prea egoisti, prea ne place a trage focul la oia noastră și prea puțin ne batem capul cu binele public, când prevedem că de acolo nu vom trage folose speciale pentru noi, ori pôte-că va trebui chiar să jertfim ceva. Cum am și puté noi Români, după calitățile noastre naturale, să progresăm atât de *greoiu*, dacă n'am fi stăpâniți de astfel de mari păcate?

Nu-i vine a crede, dlui Gan, afirmațiunea, că cercuri largi deja se ocupă cu realizarea ideii de a institui astfel de inspectori. „Se vor fi ocupând, nu-i vorbă, cei cărora le trebuie pâne, dar' comunele nu se ocupă“, zice dl Gan.

Înainte de tôte țin a constata că pe mine nu dorul de pâne mă face să mă ocup cu chestiunea acésta. Mulțămită lui Dzeu, am destulă pâne, am câtă mie 'mi trebuie și sunt pe deplin mulțămît cu ea. În fine, nici eu nu mânc mai mult de cât un om.

Sub *cercuri largi* și competente, cari se ocupă cu ideia instituirii inspectorilor școlari, eu am înțeles pe Ven. Consistoriu arhidieceșan. Și că Ven. Consistoriu ține înaintea ochilor acésta chestiune, o știu din raportul senatului școlar înaintat Sinodului în sesiunea anului trecut. În acest raport se pôte ceti, că „... Și până la realizarea ideii de a institui anumit inspectori școlari speciali proprii confesionali, pentru a căror salarisare acum lipsesc mijlocele bănești, consistoriul va căuta să delătore defectele observate, prin înmulțirea cercurilor și a persónelor visitătoare, și prin reducerea întinderii prea mari a mai multor cercuri de azi“.

Că „comunele nu se ocupă“ cu ideia acésta, o cred; cum cred și aceea, că dacă ar fi după voia comunelor, s'ar desființa multe posturi de protopopi, parochii, etc. și pôte jumătate din cele învățătoarești. Dacă de jos așteptăm să fie luate inițiativele, nu vom avé nici-când nimica.

(Va urma).

B-1

Revistă bisericescă.

Circulariul patriarhului de Constantinopol în chestiunea reformării călindariului, etc.; și Răspunsul s. Sinod al bisericii autocefale a României.

La timpul său a fost înregistrat și „Tel. Român“ știrea, că patriarhul ecumenic din Constantinopol s'a adresat tuturor patriarhilor și preșidenților Sântelor Sinóde ale bisericilor ortodoxe autocefale, cerându-le părerea asupra următoarelor chestiuni de caracter religioș:

A. Ce 'trebuie, și ce pôte să se facă, pentru-ca popóarele ortodoxe să se întâlnească în unitatea credinței, în dragoste și în concordie, și pe urmă, ce e de făcut în comun,

spre întărirea credinței noastre ortodoxe și spre mai buna apărare a sfințelor biserici ale lui Dumnezeu, în contra spiritului protivnic al lumii acesteia?

B. Care e părerea bisericilor autocefale asupra raporturilor cu cele două mari vlăstare ale Creștinismului, adică cu biserica romano-catolică și protestantă?

E timpul potrivit să se prepare terenul pentru o apropiere amicală cu biserica romano-catolică și cea protestantă? Înrudită cu acésta unire este și chestiunea creștinilor catolici cari s'au despărțit de biserica română nu de mult, și cari numindu-se „vechi catolici“ și zicând că primesc învățăturile Bisericii Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică de până în secolul al IX-lea și hotărârile celor șapte sfințe și preacinstite sinóde, declară, că sunt în Biserica Ortodoxă în genere, și cer unirea și comuniunea cu dînsa numai ca o lucrare de formalitate?

C. Nu de mai mică importanță este și chestiunea călindariului comun, despre care se vorbește și se scrie de câtva timp; în special, sistemele propuse de a se reforma *călindariul julian*, adoptat de veci de Biserica Ortodoxă, sau de a adopta pe cel gregorian, cel dintâu fiind considerat ca neexact, cel de-al doilea ca mai potrivit cercetărilor științifice, și despre transformarea Pashaliei noastre bisericești?

La aceste întrebări Sf. Sinod al Bisericii autocefale ortodoxe a României — cum cetim în „Bis. Ort. Rom.“ — în sesiunea sa de primăvară din anul acesta a răspuns, că prima datorință a Creștinătății fiind de a păstra dumnezeesca doctrină, pe care ni-a dat-o Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Christos, neschimbată, neamestecată, neîmpărțită și nedespărțită până la finitul vécurilor, Biserica Ortodoxă ține, ca sfânta ei învățătură să se păstreze neștirbită, așa cum s'a hotărît de sfinții și de Dumnezeu purtătorii Părinți ai Bisericii Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică în cele șapte Sinóde Ecumenice.

Biserica Ortodoxă de Răsărit, rămânând statornică numai în învățătura creștină astfel lămurită și hotărâtă, și nu în alta, ierachii Bisericii Autocefale Ortodoxe Române, plini de rîvnă duhovnicească, o înmulțesc, o întăresc, și cu ea luminează în povățuire pe cei ce merg acum în rătăcire de calea, adevărul și viața, pe care ni-a arătat-o Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Christos, ca să se îndrumeze spre acésta sfântă și dumnezească cale.

Mulțimea eterodoxilor, cari prin regulile prescrise de biserică și de ritualul ei se primesc în sinul sfinței noastre Biserici Ortodoxe, este dovada cea mai elcquentă, că corpul Bisericii crește și se întărește pe unica temelie, care este pusă, și care este Iisus Christos.

Sfânta Biserică Autocefală Ortodoxă Română crede, că e cu neputință a găsi puncte de întâlnire și de atingere sau diferențe cu bisericile eterodoxe Romano-Catolică și Protestantă, cari puncte să se pótă trece cu vederea, fiind-că nimic nu este de prisos

în alcătuirea doctriinală a Bisericii Ortodoxe. Calea sfinței Bisericii Ortodoxe este fărte netedă și fără nici un obstacol. Nu este nevoie de a o face mai curată de cât este. La acésta cale dacă vor voi aceste două vlăstare ale Creștinismului să vină, noi, precum de mult li-am arătat calea, li-o arătăm și acum. Nu primim însă propuneri în privința felului de a intra, căci numai unul singur este felul de intrare pe calea, adevărul și viața, și acésta este credința sinceră, fără pată și statornică, așa după cum am primit-o de la Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Christos și Sfinții Săi Ucenici, dogmatizată în cele șapte Sobóre Ecumenice, atât sub raportul doctrinei, cât și al disciplinei canonice bisericești.

Dorința noastră este, ca toți eterodoxii să vină în sinul Bisericii Ortodoxe a lui Christos, singura, care le pôte da mântuirea. Dar' dacă acestia arată dorințe cu condiții, — după cum zice Sanctitatea Sa, — cu care concordia dogmatică dorită și comunicarea este neadmisibilă, atunci constatând faptul, nu ne rămâne de cât să trecem înainte și să vedem și mai departe cu același zel și cu aceeași evlavie, ca sfânta noastră doctrină ortodoxă să o păstrăm și să o facem cunoscută, — ca și până acum — celor însetați de dreptate și de adevăr.

Cu privire la a doua chestiune la care se referă scrisoarea Sanctității Sale și anume a creștinilor romano-catolici cari s'au despărțit de biserica Romei și cari se numesc acum *catolici vechi*, credem că uniunea lor cu Biserica Ortodoxă de Răsărit este earăși imposibilă, dacă și acestia vor tinde spre unire cu noi pe base de condiții și concesii, fiind-că Biserica Ortodoxă nu pôte primi condițiuni și nu pôte să facă concesii. Pe lângă acésta, catolicii vechi, formând o mică minoritate în mijlocul bisericilor reformate și romano-catolice, ei se găesc sub influința lor. Când vor scăpa de acésta influință și când vor cere cu stăruință, ca să fie primiți în sinul Bisericii Ortodoxe, îmbrățișând cu totul doctrina noastră atât dogmatică cât și canonică, cu bucurie vor fi primiți.

În chestiunea călindariului, Sf. Sinod al bisericii autocefale a României răspunde astfel: „Fără a ne raporta la rezultatele ómenilor de știință, cari au studiat chestiunea măsurării timpului, din cari unele sunt favorabile sistemului nostru calendaristic, altele celuilalt sistem, Sfântul Sinod al Sfinței Biserici Autocefale Ortodoxe Române crede și cere, ca să rămânem în ceea ce ne găsim astăzi, fiind-că este cu neputință fără a atinge dispozițiunile canonice, dacă ne-am gândi la o schimbare sau o reformare a călindariului julian, cu care Biserica Ortodoxă trăește de atâta timp, fără ca să se simtă vre-o strîmțorare. Deosebit de acésta, nici cu degetul nu este permis a ne atinge de hotărârile străvechi, cari fac gloria noastră bisericească.

Dumnezeu, marele Stăpânitor al vécurilor, va rîndui și în acésta privință ceea ce voește El și ceea ce va crede că este bun,

ca să se facă. Până acum însă n'a vorbit de cât o singură dată prin cei ce au primit acest călindariu în vechimea noastră bisericească, ear' când va binevoi altfel, de sigur că ne va lumina prin Spiritul Sfânt, ca și în acésta privință să știm ce să voim și ce să facem.“

De la reprezentanța orașului Sibiiu.

Cetitorii ziariului nostru își vor mai aduce aminte, că în primăvară comitetul Asociațiunii, împreună cu vicecomitele și cu directorul Sparcassei săsești din loc, au cerut, ca reprezentanța orașului Sibiiu să permită delăturarea zidului și delului din parcul Șoldiș, pentru a puté clădi Casa națională cu frontul către parc. Reprezentanța orașului și-a dat învoirea la delăturarea zidului și delului, a cerut însă suma de 20.000 cor., — (pe Asociațiune se venia 12.000 cor.) drept ecuilent pentru urcarea, în cazul de față ideală, a valorii intravilanelor mărginașe. Acésta decisiune a făcut o impresiune fărte neplăcută asupra Românilor din Sibiiu; ea era privită ca un act nepretinense față de năsuințele noastre culturale.

Comitetul Asociațiunii și directorul Sparcassei au înaintat o nouă cerere, înșirând motive nouă, în care au rugat reprezentanța orașului să reasumeze decisiunea de sub întrebare, și să abstea de la pretensiunea injustă. Reprezentanța orașului în ședința sa de la 9 Iulie n. a. e. a pertractat din nou acésta afacere și cu tot patosul oratoric al contrariilor a decis să renunțe la „ecuilentul“ de 20.000 coróne.

Așa e bine. Timpurile sunt fărte grele, atât pentru noi cât și pentru Sași. Așadară la ce să ne amărîm zilele reciproc? Noi știm, că Români nu au tendințe agresive față de Sași, din contra sunt mulțămitori pentru mijlocirea multor cunoștințe folositoare, mai ales pe terenul economic. Zace în interesul Românilor și Sașilor, ca să evite tôte momentele proprii a provoca dușmănie, și să-și dea mîna pe terenele: cultural, economic și politic.

De la gimnasiul de stat din Sibiiu.

În numărul 68 de la 4 Iulie n. am reproduș din Anuarul ginasiului de stat din Sibiiu cele privitoare la „masa studenților“ înființată și susținută de „Albina“ și la dăruirile pe cari acest prim institut financiar al nostru le-a făcut acestui gimnasiu pe séma fondului de gimnastică. În cele următoare dăm din acest anuar câteva date privitoare la *elevii români* cari în anul școlar acum expirat au cercetat gimnasiul.

Din 526 elevi, câți au rămas până la încheierea anului școlar 1902—1903, (la începutul anului erau înscriși 570) au fost de naționalitate română 270, deci *preste jumătate* din numărul total al lor; anume: în clasa I. (împărțită în trei clase paralele) 79, în cl. II. (împărțită în două clase paralele) 51, în clasa III. (împărțită în două clase paralele) 47, în cl. IV. 31, în cl. V. 17, în cl. VI. 20, în cl. VII. 12, în cl. VIII. 13. După confesiune au fost: 204 gr.-orientali și 67 gr.-

FOIȘÓRĂ

Cuvéntarea

ierodiaconului Dr. Elie Cristea, roștită în Dumineca SS. Părinți, la 21 Maiu v. 1900, în capela parohiei ortodoxe-române din cetatea Bistriței.

(Urmare)

Așa și începutul vostru. Astăzi pôte fi mic, dar' acest început, cultivat și îngrijit prin credința tare a sufletelor vóstre și prin căldura inimilor vóstre, se va desvolta și întări tot mai mult.

Ori-cât de mică și de modestă este acésta capela, noi o iubim mai mult, fiind-că e a noastră. Unii dintré voi, iubitor ascultători, mai bătrâni, vor fi fost soldați*) prin orașe mai îndepărtate, mai mari, cu palate pompoșe; dar' trecend pe lângă ele — ori-cât ar fi de pompoșe — îi lasă răci. De ce? Fiind-că 's străine, și ce-i străin nu se lipește de sufletul nostru. Ear' când — scăpat de la miliție — te întorci acasă, inima începe a bate mai tare, când te apropii de căsuța simplă, în care te-ai născut, și lacrimi de bucurie ți-se ivesc în ochi. De ce? Pentru-că vedem casa, în care am vécut pentru în tăiași-dată lumina zilei, în care am supt de la mama noastră laptele și dragostea către limba și credința noastră românească. Și apoi, știut să fie, că nu pompa, nu bogăția singură fericește pe un popor.

*) Comune multe din jurul Bistriței aparțin fostului al II. Regiment de graniță.

Fiul lui Dumnezeu, Iisus Christos s'a născut în o peșteră, în un grajdin; în ieslea dobitoceșlor a fost înfășat în scutece de sfânta sa Maică Maria. Și cu tôte acestea El a devenit Mântuitorul lumii întregi; învățăturilor lui s'au închinat și se închină tot pămîntul. „În tot pămîntul a eșit vestirea lui, și la marginile lumii graiurile lui“. A fost născut în sărăcie, și cu tôte acestea, din țeri îndepărtate au venit Magii, Regii bogăți și puternici, ca să se închine lui și să-i aducă daruri. Și ce i-a atras pe ei? Nu pompa grajdului, podóbele și bogățiile teslariului, ci podóba ce se afla în sufletul lui Iisus, credința lui cea dumnezeiescă, curată, neîntrecută, pe care au propovédit-o popórelor el și apostolii sei.

Asta este, iubitor creștini, adevărata podóba; ear' podóba cea din afară este de multe-ori așa, cum ne spune Mântuitorul Christos: *Morminte spoite, frumoșe pe din afară, ear' în lăuntru pline de necurățenie, de falsitate, de răutate.*

Credința voastră cea curată, pe care vedé că o aveți în sufletele vóstre, încă este o asemenea frumoșă podóba, pe care îmi vine s'o asemén cu apa din un isvor de munte, curată, cristalină, pe care noi nici-când n'o tulburăm, fiind-că ne place s'o păstrăm și îngrijim în tótă curățenia ei; credința voastră îmi vine să o asemén cu „apa cea vie“, despre care în Dumineca de curénd trecută a Samarinenței ați audít în sfânta biserică, și de care nu veți înșeta în veci, și care vă va da tărie să învingeți tôte greutățile, ce le veți mai întâmpina.

Iubiților creștini! Voi aveți întré voi un vrednic poporean din părțile Sibiiului.*) Acesta vă va puté spune despre fru-

*) Lungu, un măsarin, originar din Aciliu. Acesta a ostenit mult și a făcut laudabile servicii pentru închiegarea credincioșilor noștri din Bistrița și pentru întemeierea parohiei de acolo.

mósele pilde de tărie în credință ale poporului nostru din acele părți. Comuna Reginari a fost amenințată cu tunurile, înșirate sus pe cóstele din préjma comunei, dacă nu-și părăsește legea părintescă; dar' n'a părăsit-o, căci era părintescă, și le era mai scumpă de cât viața. Un preot — Dobrotă — din comuna Poiana, gonit de dușmanii bisericii noastre, a fugit érna desculț pe câmp, și nevoind să-și schimbe legea, a preferit să degere de frig; îmbrățișând crucea de la răspântiile drumurilor și-a dat sufletul pentru credința sa, bine știind, că

„Cel ce legea 'și părăsește,
„Pe Dumnezeu nu 'l iubește.
(pop.)

Alții veți fi audít de vestitul domn român Brancoveanu, care nici atunci, când Turcii au început să-iucidă copiii, cari fi erau mai scumpi, și când l'au amenințat și pe el cu mórtea, nu a voit să-și lase credința erezită de la părinți, ci hotărît răspundea călăilor fiilor sei:

„Toți fiii de mi-și tăia,
„Nu mă las de legea mea;
„Faceți cu min', ce veți vrea.

Vecinic aminte să vă fie aceste frumoșe pilde; și când este vorba de legea străbună, să nu vă lăsați ademeniți de vorbele niménui, ori-cât ar suna acelea de frumos și de seducător, știut fiind, precum zice scriptura (Mateiu XXIV, 24) că mulți proroci mincinoși se vor ivi, cari vor încerca a vă amăgi și ademini, zicend, că nu a noastră lege, care de 2000 de ani ne-a ținut să fim ceea ce suntem, e bună, — că ea nu ne duce la mântuire, ci alta.

(Va urma)

catolici (comparată suma de 270 [după naționalitate] cu suma de 271 [după confesiune] rezultă o diferență de 1, a cărei proveniență nu o putem constata). Într-o maturisanță aflăm *opt români*. În privința sportului în studiu aflăm *pur eminenți*: în clasa I. 2 (Ioan Manișiu și Romul Vasile), în cl. II. 4 (Ioan Petrușiu, Vasile Stroica, Nicolae Dordea și Cornel Togan), în cl. III. 1 (Dum. Cosma), în cl. IV. 3 (Ioan Colbazi, Ioan Olariu și Ioachim Tolciu). În clasele superioare nici unul. În raport cu numărul total însă, numărul eminențelor e cam disparent. Dacă luăm în considerare, că dintr-o 270 elevi români sunt avizați să repeteze clasa 48, să facă examen de emendare 40, nu mai pot repeta 5 înși — de tot 93 la 270, — mai ales având în vedere greutatea întinpinate din cauza necunoștinței limbii de propunere (magiară), ceea ce se vede și din faptul că secundajii cei mai mulți sunt din clasele I—III, — putem fi mulțumiți cu diligența elevilor români. Totuși ar fi de dorit, ca să înceteze imbulzela lor la școlile străine, deosebi a acelor cari au în apropiere școlile cu limba de propunere română. Cât pentru învățarea limbii magiare, vor avea destul timp s'o învețe în clasele superioare, cei cari voesc să se dedice carierelor pentru cari se cere cunoștința perfectă a acestei limbi. Ceilalți însă, deciși a îmbrățișa cariere pentru cari cunoștința limbii magiare nu e inomis necesară, pot să rămână la școlile române până la absolvare, propunându-se și acolo limba magiară în măsură de ajuns pentru cunoșterea generală a ei.

NOUTĂȚI

M. Sa împăratul și rege al nostru, cum raportează zările din Viena, alaltăeri (Miercuri) dimineața a plecat la *Ischl* în vilegiatură.

La *Ischl* a sosit după amiază la ora 1^{3/4}, așteptat fiind de arhiducesa *Maria Valeria* (cea mai mică fiică a M. Sale), de consilierul de locotenentă *conte Salburg*, de consilierul de curte *Tietz*, de primarul *Wisinger* și de alți onorațorii din *Ischl* și jur. Pe întreg parcursul căii de la gară până la castel publicul a făcut M. Sale căldurose ovațiuni.

Legea colonisărilor. Zărele din capitală vestesc că ministrul nostru de agricultură, dl. Darányi Ignác, va prezenta dietei cât mai curând, d'or' chiar în săptămâna viitoare, proiectul noii legi a colonisărilor. Proiect din care în numărul 64 dăserăm și noi dispozițiile mai de căpetenie.

După 10 ani. Duminecă (la sărbătorea Sf. Petru și Paul) va avea loc în Brașov înălțirea fostilor maturisanți în 1893 ai gimnasiunii gr. or. român de acolo. Fostii colegi vor asista în corpore la serviciul divin oficiat în biserica Sf. Nicolae, servind la sfânta liturgie cei cari sunt preoți, ear' ceilalți cântând în cor cântările liturgice. Vor participa apoi la festivitatea încheierii anului școlar, ear' s'era vor arangia un ospet la casa de tir.

Fulger ucigaș. În hotarul Poplăcii fulgerul a lovit Luni în un car cu boi, uci-gând un bou, ear' pe mănătorii aruncându-l de pe ceglău la distanță de câțiva metri. Interesant, că pe timpul întâmplării acestei nenorociri atmosfera era binisor liniștită, nu era nici semn de furtună, ci ploua lin. — Tot într-o asemenea împrejurări s'a întâmplat și în Rășinari o nenorocire, cu mult mai mare însă, fiind ucis de fulger un copilăș în etate de vr'o 6 ani.

Luptă cu un urs. O scenă înfrorătoare s'a petrecut în munții de la *Rusca* (com. Caraș-Severin). Simion Sărbu din comuna Finiș s'a întâlnit în 30 Iunie, pe când își păștea oile, cu un urs puternic, care s'a ridicat în 2 picioare și se apropia de el amenințător. Sărbu nu avea altă armă de cât băta. Cu o săritură puternică s'a năpustit Sărbu asupra ursului și l'a lovit așa de puternic, în cât băta s'a rupt în două și i-a căzut din mână. La acesta ursul infuriat a sfâșiat cu laba pe bietul Sărbu, care a căzut la pământ, scaldat în sânge. Ursul, văzând că Sărbu nu se mai mișcă, a plecat după oi, cari fugiseră departe. Sărbu îngrijat de oile sale, s'a ridicat de pe pământ și desperat a chemat pe soțul său și pe câinii sei în ajutor. Văzând ursul că Sărbu s'a sculat, a venit înapoi și a doua-ora l'a atacat cu labele, până ce Sărbu earăși a căzut leșinat. Încă odată s'a sculat Sărbu și și-a chemat câinii și pe soțul său. Ursul infuriat s'a năpustit — a treia-ora asupra lui și i-a sfâșiat picioarele, rupându-i total toate vinele. Într-aceea a venit — durere, prea târziu — soțul lui Sărbu și câinii, cărora cu mare greutate li-a succedat să alunge ursul. Sărbu e pe moarte. „Drapelul“).

Și asasini și necuviincioși. Cum se știe, M. Sa Regele Carol I. al României, în urma rușinoasei purtări a oficerilor din reg. 6. de infanterie al Sârbiei (asasinii părechi regale sârbești) a renunțat la cinstea de a mai figura ca titular al celui regiment. Omeni de cultură și de bunăcuviință ar fi luat la cunoștință renunțarea și ar fi tăcut mulcom, mai ales că renunțarea s'a făcut în urma uneia dintr-o cele mai urite crime, săvârșite de oficerii celui regiment. Sărboteii celui regiment au ținut însă să dea lumii civilizate dovadă, că nu sunt numai sperjuri și asasini ordinari, ci și necuviincioși, la culme. Drept răspuns la actul de renunțare au insultat pe regele Carol cu telegrame ținute în cei mai de jos termeni, așa că guvernul României — pentru evitarea unui conflict grav — a hotărât, că nici să nu comunice regelui telegramele acelea. Se vede însă că ucigașii au prins curaj din faptul că noul rege nu li-a dat pedepșa meritată, căci acum au pus la cale și presa adictă lor și inspirată de guvern, ca să insulte pe regele Carol, ear' ei la toate prilejurile insultă și înjură într-o rădăcină. Contra necuviincioșilor acestora dl. Mavrocordat, consilierul României la Belgrad, zilele trecute a înaintat chiar plânsore oficială guvernului român.

Povoii și esundări. Din Farnădia (comitatul Hunedorei, pe partea din dreapta a Mureșului) ni-se scrie, că în săptămânile trecute tempestățile au cauzat foarte mari pagube în hotarul comunelor Vălișora, Suligete, Săliștișora, Farnădia, Cănel și Bejan, deosebi povoiul din 14 Iunie v., care curgând timp de două ore a umflat valea Vălișorei în grad așa de mare, în cât a spălat tot ce apuca în cursul ei prin hotarul comunelor amintite. A smuls din rădăcini arbori, a dus vase, acareturi de economie, vite, grajduri, case, spălând de pe hotar toate sămănăturile și nămolind fânețele. Intrăgă recolta e perdută.

Carte confiscată: Noua carte a lui *Tolstoi* intitulată „Să nu omori“ și apărută în traducere nemțescă la Berlin, a fost confiscată, pe motivul că conține vătămări la adresa împăratului Wilhelm al Germaniei.

Esportul cartofilor, cum prevede raportul trimis din Londra ministerului de comerț, se va renta în anul acesta foarte bine. A nume: Dr. V. Ruttkay, corespondent specialist al ministrului nostru de comerț la Londra, raportează că în părțile nordice ale departamentului Lancashire, în jumătatea vestică a Irlandei și în Scoția ploile și timpuri rece din săptămânile trecute au nimicit aproape intrăgă recolta cartofilor. Fermieri bătrâni spun, că de la 1847 începând n'a mai fost în Anglia așa slabă recoltă de cartofi, cum va fi cea din toamna anului curent. La Dower a fost timp așa de rece, cum de 50 de ani nu s'a mai pomenit să fi fost în lunile de vară. În urma acestora Anglia va trebui să importeze mari cantități de cartofi, din țările în cari anotimpul a fost favorabil dezvoltării cartofilor.

Imbulzela de medici. Comitetul reuniunii medicilor din Budapesta arată că în capitală practică 1450 de medici, un număr cu mult prea mare în raport cu numărul populației. În Londra, de pildă, cu populații de 660.000 mai mult decât de cât e a Budapestei, sunt numai 4800 de medici; dar' aceia nici nu se vaicăără că nu pot trăi din venite amăsurați poziției lor sociale, cum se vaicăără medicii din Budapesta.

Durerea mamei. Luni după amiază s'a făcut în Károlyfalva înmormântarea copilei de 2^{1/2} ani a lui C. Lordener. La mormânt mama copilei în jalea după unicul copil al ei s'a aruncat în grăpă, pe cociugul copilei, de unde numai cu mare greu a putut fi scosă. Acum nenorocita se află în secția de alienați a spitalului din Tímșóra.

Un nume de nouă cuvinte. În foia oficială e publicat un edict, prin care tribunalul din Budapesta citează pe fostul consul spaniol în Viena, *Baron Mariano Carlos Theodoro di Duran de Cos Rios*, să se prezinte la pertractarea de împăcuiere în procesul de divorț, intentat lui de soția sa Hildegarda Kern. Că prezenta-se-va baronul spaniol la pertractarea din chestie, ori nu? — e foarte problematic. Dar' că numele dumnealui e lung, cât postul cel mare, — e afară de ori-ce îndoială.

Fără păreche în felul seu este crucea dublă electro-magnetică nr. 86,967 R. B., inventată de dl. Albert Müller (Budapesta, V, Vadasz utca 42/V), care nu numai că face să înceteze cea mai mare parte a bolilor omenesti, dar' și are o influență binefăcătoare asupra organismului sănătos, deosebi face să dispară ori-ce apariție de tătă. Într-aceea se folosește cu efect ca mijloc de vindecare contra slăbiciunii generale și contra tremurării, după cum recunoște acesta în cuvinte măgulitoare și dl. Iosif Werner (Nasic, Slavonia), în o epistolă adresată dlui Albert Müller.

PARTEA LITERARĂ.

Răspândirea revelațiunii într-o popoarele păgâne.

De Ioan Stanciu, cleric.

(Fine).

Imperiul Persilor abia e de 250 ani, când de-asupra orizontului se ridică o stea strălucitoare în persoana lui Alexandru cel-mare, care înfruntă imperiul macedon. Acest imperiu e dăruit de Dzeu cu două calități: cu puterea de viață, care stă în eroism, și cu lyra. Cu sabia ocupă orientul, ear' cu lyra duce la îndeplinire ceea-ce cu sabia nu pôte ajunge: face din limba elină limbă universală. Poeții elini vîd în religieunea iudeilor, cari deja și printr-o ei s'au împrăștiat, cele mai curate idei despre Dzeu și spirit. Un Socrate mîre pentru ideile sale religioase, ear' pentru dreptate mai bucuros bea păharul cu otravă. Un Plato, numit și divin, pentru superioritatea sa este considerat de o ființă superioară, de un sol inspirat. Dar' nu numai filosofii și poeții elini, ci și poporul a ajuns la cunoștința revelațiunii divine. Această până acuma a fost răspândită numai în orient, deci a fost timpul suprem, ca să treacă și în occident, ca astfel să o cunoască și popoarele păgâne de aici. Spre ajungerea acestui scop a fost chemat poporul elin, care în nisuița de a transpune centrul lumii din orient în occident a devenit din ce în ce mai cunoscut cu razele strălucitoare din tot orientul. Și într-adevăr! Alexandru abia se ivește, și Dzeu îl conduce în Ierusalim. Cu o ură învâpăiată se apropie de acest oraș, care a îndrăsnit a se opune scopurilor sale, denegându-i ajutorul cerut. Dar' preoții însoțiți de mulțime de popor eșindu-i înainte îi predau cheile orașului, și leul puternic se îmblânțește. Acel om, care și-a pus piciorul în ludea cu scop de a o nimici, este învins moralicește, mai ales când în templu i-se cetesc cărțile sfinte și aude toate profețiile lui Daniil referitoare la persoana și expedițiunile sale. „Un țap venia de la apus preste fața a tot pământul și țapul avea un corn însemnat într-o ochii sei. Și a venit până la berbecule cel cu două corne, pe care-l vădusem stînd lângă riu, și s'a repezit asupra lui în furia puterii sale... și i-a frînt amîndouă cornele și nu era putere în berbecule, ca să stee înaintea lui... și țapul s'a mărit foarte și cum s'a împuternicit i-s'a frînt cornul cel mare și în locul lui a crescut alte patru însemnate... Berbecule, care avea două corne sunt regii Mediei și ai Persiei și țapul cel pîros este regele Greciei: și cornul cel mare dintr-o ochii sei este cel întâiu rege. Aceea, că s'a frînt și au crescut patru în locul seu, arată, că patru regate se vor ridica din această națiune“. (Dan. c. 8 v. 5 squ).

Istoria ne arată, că de fapt toate cele profețite de Daniil s'au întîmplat. Abia mîre Alexandru cel-mare și imperiul cel vast se împarte în urma luptelor interne în patru părți, în Macedonia, Asia-mică, Siria și Egipt, dintr-o cari Siria și Egiptul duc o luptă înverșunată pentru Iudea. Invingător e Egiptul, al cărui rege Ptolemeu Lagi duce un număr însemnat de Iudei în imperiul seu, unde unii ocupă oficii însemnate. Regele Ptolemeu Filadelful dădu ordin, ca sfînta scriptură să se traducă în limba elină. Traducerea o săvîrșesc 72 bărbați iudei învățați. A fost copiată în mai multe mii de exemplare și astfel răspândită atât în regat cât și afară de el, atât într-o iudei, cât și într-o păgani. Oare se pôte, ca astfel de lucruri mărețe să fi rămas neobservate? Cine va nega oare, că revelațiunea divină cuprinsă în sfîntele cărți traduse în limba elină, nu a împrăștiat raze luminătoare și într-o păgani, cu atât mai vîrtos, că și iudeii cari erau într-o ei, și cu cari zilnic aveau afaceri, și-au comunicat ideile lor religioase?

Iudea în decursul timpului a ajuns sub domnia Siriei, în a cărei prînsore s'au dus mii de iudei, cari la tot cazul au atras atențiunea păgânilor asupra religiei lor prin rugăciunile zilnice....

Ce se mai zicem despre imperiul roman, care a unit popoarele atât prin sabie, cât și prin dreptul politic? El, centrul lumii, care deja de Persi și mai mult de Greci a fost mișcat din orient, îl transpune adînc în oc-

cident. Iudea devine provincie romană și iudeii se împrăștie în tot imperiul roman. Religieunea lor e studiată de spiritele cele mai luminate ale romanilor, convingându-se și acestia, că cea mai curată idee despre Dzeu o au iudeii, și că zeei lor sunt niște puteri mîre și influența lor asupra omenimei este o superstițiune.

Teatrul era deci preparat, numai eroul se mai aștepta cu nerăbdare.

Veni Christos, dar' chiar iudeii, cari până acum îl așteptau și aminteau în continuu, ba speranța în El au răspândit-o într-o păgani: acum nu i-au primit învățăturile sublime, așteptând ei în persoana Măntuitorului un erou care să îndeplinească aspirațiunile lor naționale-politice.

Până acum poporul iudaic era un profet viu, care de-și înconștiu, dar' totuși când ca vecin, când ca amic, când ca sclav răspânda voința lui Dzeu și speranța în venirea Mesiei într-o popoarele păgâne, ear' acum se miră, ba se revoltă, văzând că acesta a venit și pentru popoarele păgâne. „Și suindu-se Petru la Ierusalim se certau cu el cei tăiați împrejur, zicînd: tu ai intrat la bărbați cari nu sunt tăiați împrejur și ai mâncat cu ei“. (Fapt. ap. c. 11 v. 2).

Iată cum deci, chiar poporul ales, prin răspândirea revelațiunii divine într-o popoarele păgâne a preparat terenul pentru primirea Măntuitorului, care venind a învins întunerecul de pe pământ, a învins legătura ruptă dintr-o om și Dzeu, fără a fi însă înțeleș tocmai din partea poporului ales.

De la Asociațiune.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de *învățătoriu* (*învățător*) ordinar și a postului de *învățător* suplent pentru lucrul de mîna la școala civilă de fete a Asociațiunii se publică concurs:

I. Doritorii (doritoare) de a ocupa postul de *învățătoriu* (*învățător*) ordinar au să presinte comitetului Asociațiunii (Sibiu, strada Morii nr. 8) următoarele documente:

1. atestat de botez.
2. document despre cualificațiunea cerută prin legea statului, avînd preferință cei-ce au cualificațiune specială pentru limbi și istorie (nyelv és történettudományi szakasport).
3. arătarea despre studiile pregătitoare și ocupațiunea de până acum.
4. să dovedescă, că posed perfect limba română în vorbire și scriere.

Concurentul (concurenta) ales va avé să observe dispozițiunile statutului de organizare al școlei.

Învățătoriu ordinar, până când e provisor, primește salariu anual de 1400 cor., solvit în rate lunare anticipative și 300 cor. bani de cuartir, solviți în 4 rate trilonare, ear' devenind definitiv primește salariu anual de 2000 cor., bani de cuartir 600 cor., 5 cuincuenale à 200 cor. și drept de pensiune de la stat, unde va solvi taxele prescise; învătătorea provisorie primește salariu anual 800 corone și intrăgă întreținerea în internatul școlei, ear' cea definitivă primește salariu anual 1200 cor., intrăgă întreținerea în internat, cuincuenale și drept de pensiune ca învățătoriu. În vătătorea, locuind în internat, va avé să dea directorei mîna de ajutoriu la agendele internatului.

II. Doritoare de a ocupa postul de *învățător* suplent pentru lucrul de mîna au să înainteze:

- a) atestatul de botez;
- b) document despre cualificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învătătorea la școlile civile;
- c) arătare despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acum;
- d) atestat despre cunoștința în teorie și în praxă a lucrului de mîna;
- e) să dovedescă, că vorbesc bine românește și ungurește, eventual și nemțește.

Vor fi preferite acele concurente, cari — pe lângă cualificațiunea din lucrul de mîna — mai au cualificațiune și din ore-care categorii de studii, deosebi din grupul limbilor.

Învățătorul suplent primește o remunerație anuală de 600 cor., solvite în rate lunare anticipative, și intrăgă întreținerea în internat.

Învățătorul angajat va avé să dea directorei mîna de ajutoriu la agendele internatului.

Termenul de concurs expiră la 15 August a. c. st. n.

Posturile sunt a se ocupa cu 1 Septembrie a. c. st. n.

Sibiu, din ședința de la 2 Iulie 1903 a comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Iosif Sterca Șuluțu

Dr. I. Beu
secretariu II.

[128] 1—3

Arlejtési hirdetmény.

A nagyszabesi m. kir. állami elme-
gyógyintézet önkészletét élelmiszeréhez szük-
séges sertészsír, zsír és hentes készit-
mény szükségletének 1903. év hátralévő ré-
szére, esetleg az 1905. év végeig való bizto-
sítása céljából a folyó hó 22-én d. e. 11
órákor, az elmebetegintézet gondnoki irodá-
jában, — a hol a részletes feltételek meg tud-
hatók —, zárt írásbeli tárgyalás fog tartatni.

Az egy évi szükséglet körülbelül 4500
kg. sertészsír, 3500 kg. zsír és 1000 kg. fehér
és füstölt szalonna.

Felhívtnak mindazok a kik ezen szál-
lítást elvállalni óhajtják, hogy egy koronás
bélyeggel és 400 kor. bántépénzzel készpénz-
ben, vagy elfogadhatónak minősített értékpá-
pirokban, — névértékük szerint számítva —
ellátott, magyar nyelven írott és sajátkezűleg
aláírott, jól lepecsételt ajánlataikat, a melyek-
ben a szállítandó, és az intézet gondnoki iro-
dájában részletesen meg tudható, szükséglet sze-
rinti cikkek árai egy illetőleg kettő és fél évi
szállításra külön-külön ajánlkozva betűkkel és
számokkal kiirandók, a fent kitett időben és
helyen nyújtsák be.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlat senki
által vissza nem vonható, és a nem magyar
nyelven írott vagy nem az árlejtési feltételek
szerint szerkesztett ajánlatok azonnal vissza-
utasíttatnak.

Megjegyeztetik ezen kívül, hogy az ezen
hirdetésben kitett szükséglet mennyiségek csak
megközelítőleg határozottak meg, és hogy a
szerződött szállító tartozik a kitett mennyisé-
geknél többet vagy kevesebbet is — az elfoga-
dott ajánlatában kitett áron szállítani.

Végül megjegyeztetik, hogy az intézet
fenntartja magának azon jogot, hogy az egy
évre avagy kettő és fél évre szóló ajánlatokat
fogja elfogadni valamint, hogy a szállításokat
azon vállalkozónak engedje át, a kit bármely
okból megbízhatobbnak tart.

Nagyszabesi, 1903. július hó 7-én.

A m. kir. állami elmebetegintézet igazgatósága.

Nr. 360 1903.

[127] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch
în parochia Sănbenedic cu filia Acoşfalău,
în protopresbiteratul Murş-Oşorheiu, se pu-
blică concurs cu termen de 30 zile de la prima
publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post
sunt cele fasonate în cota B. pentru întregi-
rea veniturilor de la stat, despre cari concu-
renții și pot lua informațiune de la oficiul
protopresbiteral.

Concurenții au să și așternă cererile
instruate conform normelor din vigore, până
la termenul prefipt, subsemnatului oficiu pro-
topresbiteral, având până la expirarea concu-
rsului a se prezenta poporului în biserică, spre
a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Nasna, 23 Iunie, 1903.

În conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral Murş-Oşorheiu.

Stefan Russu
adm. protopresb.

[129] 1—3

Concurs

Pentru al treilea post de învățătoriu
la școala conf. gr. or. din comuna Codlea, se
escrie concurs cu termen de 30 zile de la
prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post
sunt:

1. Din cassa bisericeii 600 cor., plătite
în rate trilunare anticipative.
2. Pentru cuartir, lemne și 1/4 jugher
arătură, 100 cor., solviți în rate trilunare.
3. Diurne a 3 cor. pe zi la conf. înv-
țătoresii, cum și cărăușie pentru toți trei în-
vțătorii la olată, din Codlea până la locul
destinat pentru conferențe.

De la reflectanți se pretinde:

- a) să fie absolvenți de cel puțin 4 clase
gimnaziale și pedagogie;
- b) a fi calificați conform recerînțelor pre-
sinte;
- c) a fi bun cântăreț spre a instrua copii în
cântările bisericești și corale. Pentru for-
marea unui cor, va primi o remunerație
corespunzătoare.
- d) anii de serviciu în alte comune nu se
consideră la cuincuenalii;
- e) Dumineca și sârbătorea să țină strană în
biserică în tot decursul anului.

Actele concursuale sunt a se așterne în
termenul fixat la oficiul protopresbiteral al
Branului în Zernești.

Dat din ședința comitetului parochial,
ținută la 3 Iunie v. 1903.

Codlea, în 3 Iunie 1903.

Iosif Comanescu
pres.Ananie Boldor
notariu.

Vidi:

Ioan Dan
adm. prot.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Nr. 399 protop. 1903

[125] 2—3

Licitațiune minuendă.

Comitetul parochial, în urma ordinului
Preavenerabilului Consistoriu archidiececan nr.
5392 din 17 Maiu a. c. dă în întreprindere
pe calea licitațiunei publice minuende edifi-
carea bisericeii gr.-or. de aci.

Planul de clădire și preliminarul de
spese aprobat de Preavenerabilul Consistoriu
archidiececan la 19 Iunie 1893 sub nr. 3637
ep., precum și condițiunile de licitare se pot
vedea la oficiul parochial din Chesler, proto-
presbiteratul Mediașului.

Licitațiunea va avea loc în școala gr.-or.
la 6 Iulie st. v. 10 ore a. m.

Prețul strigării este de 4200 corone, în
care nu se cuprinde valoarea cărămidei și a
țiglei, pe care le dă comuna bisericească.

Licitanții au să depună un vadiu de 10%
în bani gata sau hârtii de valoare, cari rămân
în cassa bisericeii până după colaudare.

Chesler, 12 Iunie 1903.

Pentru comitetul parochial:

Nicolae Manovici
paroch.

Vidi:

Romul Mircea
protopop.

Nr. 702/903

[107] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de
învățători în comunele mai jos înseminate
din protopresbiteratul Orăștiei prin acesta se
escrie concurs cu termen de 30 zile de la
prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bozeș, un post, salariu 600 cor. din
repartițiune și din eventualul ajutoriu ce s'ar
dobândi la cererea comunei bisericești, cuar-
tir în natură și lemne de foc.

2. Balșa, un post, salariu 600 cor. din
repartițiune, cuartir în natură și lemne de foc.

3. Biniț, un post, salariu 600 cor.
din repartițiune, cuartir în natură și lemne
de foc.

4. Bulbuc—Curpeni, un post, salariu
600 cor. din repartițiune, cuartir în natură
și lemne de foc. Învățătoriu va țină școala
o săptămână în Bulbuc și alta în Curpeni,
departare de 1 chim.

5. Dăncu-mare, un post, salariu 600
cor. din repartițiune, cuartir în natură și lemne
de foc.

6. Dăncu-mic, un post, salariu 600 cor.
din repartițiune, cuartir în natură și lemne
de foc.

7. Ludești—Costești, un post, salariu
600 cor. din repartițiune, cuartir în natură și
lemne de foc.

8. Pischinți, un post, salariu 600 cor.
din repartițiune și folosirea a 8 jug. pământ,
cuartir în natură și lemne de foc.

9. Renghet, un post, salariu 600 cor.
din repartițiune și alodiu, cuartir în natură și
lemne de foc de la comuna politică.

10. Romos, un post, salariu 600 cor.
din cassa bisericeii, 40 cor. relut de cuartir,
4 stângini de lemne din cari în primul rind
se încăldește sala de învățământ.

11. Romoșel, un post, 600 cor. salariu
din cassa bisericeii, cuartir în natură și lemne
de foc.

12. Șibot (Alkenyer), un post, salariu
600 cor. din cassa bisericeii, 2 stângini de
lemne pentru încălzit și cuartir în natură în
școala.

Cuincuenalele se socotesc conform legii,
de la ziua alegerii.

Reflectanții la vre-unul din aceste po-
sturi au a se prezenta în vre-o Duminecă sau
sârbătore în comuna respectivă spre a și arăta
dexteritatea în cântările bisericești și tipic.

Concursele instruite prescrișelor din vi-
gore au a se așterne în termenul indicat sub-
semnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral Orăștie în con-
țelegere cu comitetele parochiale.

Orăștie, 10 Iunie 1903.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Cartea consilierului de medicină Dr.

Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care
tractează despre

Conturbările în sistemul nervos
și secsual

precum și despre vindecarea radicală a
lor, se poate procura prin toate librăriile.

Pentru 1 cor. 20 fileri în mărei pos-
tale o trimite franco Curt Röber, Braun-
schweig. [3] 26—38

Amicul poporului îndreptătoriu în
cauze administra-
tive și judecătorești pentru poporul român,
de Titu Vuculescu, pretor. Prețul 1 cor.
Se poate procura de la Librăria archidie-
cesană din Sibiu.

Nr. 279 [110] 3—3

Concurs

Pentru întregirea pa-
rochiei de clasa a III a
Laz, în protopresbiteratul
Sebeșului, se publică con-
curs cu termen de 30 de
zile de la prima publicare
în „Telegraful Român“.

Emolumentele impreu-
nate cu acest post de pa-
roch sunt cele cuprinse în
tabela B. pentru dotația
de la stat.

Concurenții au să și aș-
ternă cererile instruite
conform normelor din vi-
gore, până la termenul pre-
fipt, subsemnatului oficiu
protopresbiteral.

Concurenții cu califica-
țiune de 8 clase gimna-
siale, la candidație vor fi
preferiți.

În conțelegere cu comi-
tetul parochial concernent

Sebeș, 12/25 Iunie
1903.

Oficiul protopresbiteral
al Sebeșului:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 306 1903.

[112] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa
a II-a Ciôra, devenite vacantă în urmă r-
posării parochiului Elie Săru, în protopresbi-
teratul Sebeșului, se publică concurs cu ter-
minul de 30 zile de la prima publicare în
„Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasonate în ta-
bela B. pentru dotația de la stat.

Concurenții au să și așternă cererile
instruate conform normelor din vigore, până
la termenul prefipt, subsemnatului oficiu pro-
topresbiteral și până la expirarea concursului a
se prezenta poporului în biserică, spre a cânta,
respective celebra și cuvânta.

În conțelegere cu comitetul parochial.
Sebeș, 14/27 Iunie 1903.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Veritabilul lac Christoph

DAUERHAFT, GERUCHLOS, SOFORT TROCKNEND

Veritabilul lac Christoph

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSEBÖDEN.

face cu puțință a unge podurile fără de a deranja odăile, fiind-că se evită
mirosul neplăcut, propriu culorii și lacului de oleu, care se svântă înec
și e lipicios. Folosirea e atât de simplă, în cât ori-cine poate unge podurile,
cari se pot țerge cu rize umede, fără să perdă luciu. — Se aosebes:

lac lucitor colorat de podine,

brun-gălbui și brun-mahagoni, care acopere cu oleul și dă luciu:
deci folosibil deopotrivă la podine noi și vechi. Acopere pe deplin
pete vechi, vâpsela anterioară, etc.; și

lac lucitor curat (necolorat)

pentru podine noi și parchete, care dă numai luciu. Mai cu s-
mă pentru parchete și podine de tot nou, unse deja cu culorii de oleu. Dă
numai luciu și nu ascunde modelul lemnului.

Colți postali circa 35 m. patr. (2 odăi mijlocii) fl. 5-90 v. a.

În toate orasele unde sunt depozite, comandele directe vor
fi transmise acestora; vâpsiri de model și prospecte gratuite și franco. La
cumpărare este a se lua s-
mă pentru la firmă și marca firmei, fiind-că acest
fabricat existent din 1850 se imităză mult și se falsifică, în cât
se pune în comerț o marfă slabă, care nu corespunde scopului.

Francisc Christoph

inventator, singurul fabricant al veritabilului lac lucitor de
podine. Berlin, NW.

Praga-K. Sibiu: W. Gustav Simonis. Brașov: H. Zintz.
Orăștie: Kercsed G. Făgăraș: J. Jaros.
Mediaș: Martin Schemmel.

[132] 1—16

Cea mai nouă carte de limba magiară
pentru școlele populare române.

a apărut în editura lui W. Krafft în Sibiu:

Carte de cetire și gramatică maghiară pentru școlele populare cu limba de pro-
punere română. De Dr. A. Schullerus și I. Popovici.

Partea primă. 8° mediu. 88 pag. Prețul legat C. —50.

Partea a doua. 8° mediu. 285 pag. Prețul legat C. 170.

În legătură cu aceste cărți stă:

Manual pentru propunerea limbii maghiare în școlele populare cu limba de pro-
punere română. (Indigitații metodice și schițe de lecțiuni.) De Dr. A. Schullerus
și I. Popovici. 8° mediu. 47 pag. Prețul broș. C. —60.

Păreri despre aceste cărți:

„Cărțile de cetire ale dlor Schullerus și Popovici, întrebunțate conform indigitațiilor meto-
dice cuprinse în manualul amintit, vor scote din școle formalismul sec. Ele dau vieță învățăm-
tului, îl fac interesant și conduc pe elevi aș zicând jucându-se la învățarea limbii magiare. Me-
todul urmat de domnii autori în adevăr e cel mai natural și ușor atât pentru învățători cât
și pentru elevi. Pentru învățători e de mare preț manualul, care i conduce pas de pas, dând prepa-
rațiuni întregi și indigitații metodice amănunțite și ușurând în mod însemnat grăua lucrare a înv-
țătorilor. — Aceste cărți ni-se par cele mai bune într-
câte avem noi pentru propunerea limbii
magiare.“

„Comisiunea școlară referăz în ședința Sinodului archidiececan, ținută la 19 April 1903 „asu-
pra „Manualului și cărții de cetire“ de Dr. A. Schullerus și I. Popovici... propunând să fie admise,
după-ce din punctul de vedere pedagogic sunt deja censurate prin Consistoriu.
[88] 5—5

„În conferența învățătorescă din cercul Seliște, ținută în Gurariului la 25 April 1903, „dl Petru
Giura își cetește elaboratul despre studiul asupra manualelor din limba magiară pentru școlele
populare și propuneri asupra celor mai bune și practice de folosit. Prin o amănunțită și instruc-
tivă expunere arată metodele, cari se folosesc la învățarea unei limbi străine, metode pe basa că-
rora sunt apoi compuse diferitele manuale didactice. Critică rind pe rind manualele din limba
magiară, cari se folosesc în școlele noastre, și în fine recomandă a se folosi manualele din limba
magiară e date de Dr. A. Schullerus și I. Popovici, pe cari le află mai corespunzătoare, mai prac-
tice. Conferența recomandă introducerea manualelor lui Dr. A. Schullerus și I. Popovici în școlele
din acest cerc.“

„Telegraful Român“, nr. 52/1903.

VINETELA

Mai bună la albituri!

— Sub secul legilor. —

Vinetela cea mai plă-
cută în spălătorii și
gospodării.

Eftină și neîntrecută.

1 sticlă mică de 24 fl. ajunge
la 10 spălături. — 1 sticlă mare
costă 160 cor., 1/2 sticlă 1 cor.

Se capătă pretutindenea!

Să ne ferim de imitațiuni!

Singurii producători:

URANOS

FRĂȚII HOCHSINGER, fabrică chimică

BUDAPESTA
VI., str. Rozsa 85.

[116] 2—16

Editura și tipariul Tipografiei archidiececane.